

مجله دانشکده دامپزشکی، دانشگاه تهران، دوره (۴۴) شماره (۱)، تهران ۱۳۶۷
گزارشی از سه مورد وقوع پاستورلوز در گله مرغ گوشتی در شهرستان آمل

✦ دکتر منیژه رصدی

مقدمه

پاستورلوز بیماری حاصله از پاستورلا مولتوسیدا معمولاً " بصورت عفونت خون با تلفات سریع و بصورت مزمن با موضعی شدن باکتری در ریش و مفاصل میباشد سن بروز بیماری معمولاً از چهار ماهگی بعد میباشد (۱ و ۲) البته گزارشاتی دال بر بروز بیماری در سنین پائین موجود است (۳) گرچه وقوع بیماری در سنین پائین نادر است ولی باید همیشه مورد نظر کلینیسینهای طیور قرار گیرد در این بررسی سه مورد برخورد شده با این نوع بیماری گزارش میگردد.

شرح بیماری در منطقه:

مورد اول در تاریخ ۶۵/۴/۲۷ مرغداری از قریه تلیران آمل با تعدادی لاشه مربوط بیک واحد گله مرغ گوشتی ۷۰۰۰ (هفت هزار) قطعه‌ای ۳۸ روزه جهت تشخیص علت تلفات به اداره دامپزشکی مراجعه نمود. تعداد تلفات از بیست (۲۰) قطعه شروع و در ظرف سه روز (هنگام مراجعه) به روزی یکصد (۱۰۰) قطعه رسیده بوده است. توضیح اینکه کل تلفات بالغ بر ۵٪ گله گردید.

در کالبد گشایی لاشه حالتی از عفونت خون را نشان میداده خونریزی‌هایی در روی چربیهای اطراف قلب و عضله قلب، پیش‌معدده و روی دیواره قفسه سینه مشاهده میشد کبد بزرگ و پر خون و در بعضی‌ها تظاهرات دانهای شکل یا بعبارتی نقاط نکروتیک سفید مایل به خاکستری در سطح کبد دیده میشد کلیه‌ها متورم و پر خون دارای رسوب اورات - روده گاهی پر خون حاوی ترشحات خونی و طحال بزرگ و پر خون.

(۲)

باتوجه به نشانیهای فوق و ضمن بازدید از گله به بیماری پاستورلوز مشکوک و جهت تشخیص قطعی تعدادی لاشه به آزمایشگاه اداره دامپزشکی ساری ارسال گردید.

در آزمایشگاه گسترش مستقیم از کبد تهیه و باروش گرم و بلودومتیلن رنگ آمیزی گردید که باکتری دو قطبی و گرم منفی مشاهده شد سپس از بافت کبد و خون قلب در محیطهای ژلوز خون E.M.B. و مک کانکی گشت گردید که در محیطهای E.M.B. و مک کانکی رشدی مشاهده نشد ولی در ژلوز خوندار پرکنه های ریز، بزرگ خاکستری رشد نمود. با توجه به نتایج حاصله احتمال وجود پاستورلا تصور است. لذا بعلت اهمیت وجود این بیماری در گله مرغ گوشتی صنعتی، دوبوات آگار خوندار حاوی میکرب رشد یافته از آزمایشگاه به بخش بیماریهای طیور دانشکده دامپزشکی دانشگاه تهران و بخش میکرب شناسی موسسه رازی جهت تأیید ارسال گردید که هر دو آزمایشگاه باکتری فوق را پاستورلا مولتوسیدا تأیید نمودند.

بامشکوک شدن به پاستورلوز در گله مذکور درمان زیر پس از نمونه برداری انجام گردید بدین ترتیب که همزمان سولتریم (سولفاد یازین + تری متوپریم) بمیزان هر شیشه 200 CC در 400 لیتر آب و اکسی تترا سیکلین 20% بمیزان یک در هزار (200 گرم در 1000 لیتر آب) بمدت 6-5 روز خورانده شد. تلفات در پایان روز چهارم کاملاً پائین آمده و به روزی 4-5 قطعه رسید که نشان دهنده درمان موثر بیماری بوده است.

مورد دوم:

در تاریخ 65/7/5 مرغداری از قریه طوله کلا 2 مل با تعدادی لاشه مربوط بیک واحد گله مرغ گوشتی 12000 (دوازده هزار) قطعه ای 62 روزه جهت تشخیص علت تلفات به اداره دامپزشکی مراجعه نمود تعداد تلفات در روز اول شروع بیماری 30 قطعه و در روز دوم (هنگام مراجعه مرغدار به اداره) به یکصد و پنجاه قطعه در روز رسیده بود توضیح اینکه بعلت بالا بودن سن جوجه سالن مرغداری تخلیه و گله به بازار فروش عرضه شده و لذا درمانی صورت نگرفته و تعیین میزان تلفات نیز مسیر نگردید.

در کالبد گشائی از لاشه ها و بازدید انجام شده از سالن نشانه ها همانند مورد اول بوده لذا نمونه لازم جهت تشخیص قطعی به آزمایشگاه تشخیص طبی (آقای ابوالفضل هاشمی در آمل) ارسال و نتیجه پاستورلا اعلام گردید. با توجه به اهمیت موضوع محیط گشت ژلوز خوندار حاوی میکرب رشد یافته به بخش میکرب شناسی موسسه رازی ارسال گردید که بخش مذکور باکتری فوق را پاستورلا مولتوسیدا اعلام نمود.

مورد سوم:

در تاریخ ۶۵/۸/۲۶ مرغداری از قریه کلاکسر آمل با تعدادی لاشه مربوط به یک واحد گله مرغ گوشتی ۳۸۰۰ (سه هزار و هشتصد) قطعه‌ای حدود ۴۲ روزه جهت تعیین علت تلفات مراجعه نمود تلفات در روز اول حدود سی (۳۰) قطعه و در روز دوم به ۸۰ (هشتاد) قطعه در روز رسیده بود.

توضیح اینکه کل تلفات حدود ۴٪ گله گردید. در کالبد گشائی از لاشه‌ها نشانه‌ها همانند مورد اول و دوم بوده لذا نمونه لازم جهت تشخیص قطعی به آزمایشگاه تشخیص طبی (در آمل) ارسال و نتیجه تأیید آلودگی فوق بوده است با مشکوک شدن به پاستورلوز در معاینات کلینیکی بلافاصله پس از نمونه برداری درمان با داروهای سولتریم (سولفادیازین بهتری متوپریم CC ۲۰۰ در ۴۰۰ لیترا ب) واکسی تتراسکلین ۲۰٪ بمیزان یک در هزار بمدت پنج روز خورانده شد. تلفات قبل از پایان روز دوم درمان پائین آمده و به روزی ۴-۵ قطعه رسید که نشانگر درمان موثر بیماری با داروهای فوق بوده است.

بحث :

نظر بر اینکه سن عادی واگیری معمولا " از ۴ ماهگی ببعده میباید و گله‌های مذکور در سن حدود ۴۰ و ۶۲ روزگی درگیر این بیماری گردیدند علت ابتلا " رامیتوان آلودگی شدید محیطی احتمالا " بدلائل مشروحه زیر داشت :

۱- پرندگان ناقل بخصوص غاز و اردک که بطور سنتی بوفوردرخانه های روستائی پرورش مییابد و بیماری پاستورلوزیکی از شایع ترین بیماریها و عامل بزرگ مرگ و میر در بین آنها مییابد .

۲- استفاده از آب رودخانه روستا بعنوان آب آشامیدنی طیور در مرغداری (مورد اول) که شاید از مهمترین علل ایجاد بیماری در گله باشد چرا که پرندگان ناقل همچون غاز و اردک دائما " در اینگونه آبها به شنا مشغولند و پرورش و نگهداری اردکهای صنعتی توسط مرغدار (مورد دوم) که اغلب درگیر پاستورلوز بوده و میتواند منبع خوبی جهت انتقال بیماری باشد .

۳- احتمالا " پرندگان وحشی مبتلا یا ناقل نظیر کلاغ .

۴- رفت و آمد کارگران مرغداری به خانه‌های روستائی مجاور انتقال عامل بیماری

از طریق کفش لباس و دستهای آلوده .

۵- شستشوی وسائل مرغداری از قبیل آبخوری و دانخوری در اینگونه آبهای

آلوده .

منابع

- ۱- افنان - دکتر محمد . ۱۳۵۹ . بیماریهای پرندگان اهلی ، انتشارات چهر ، صفحه ۶۴ .
- ۲- بزرگمهری فرد - دکتر محمد حسن ۱۳۶۴ . بیماریهای طیور ، انتشارات جهاد دانشگاهی ، ۱۶۳ ، صفحه ۱۴۳ - ۱۳۱ .
- 3- Curtis, P.E. and Ollerhead, G.E. (1979): Observation on the epidemiology of *pasteurella multocida* infection of broiler chicken. Abstract of XXI World Veterinary Congress Moscow.

The involvement of broilers in young ages with *Pasturella multocida* in the poultry farms already mentioned, can be defined as follows.

1- Carriers, specifically geese and ducks, that are kept in conventional operations of the country close to Broilers must have been involved.

Pasturellosis is one of the most common factors in such operations.

2- The poultry farm drinking water, which was supplied from a local river (in case 1), and breeding ducks and broilers together (in the case 2) appeared to be the main causes of bacteria being spread.

3- Wild birds carriers such as crows might have been involved.

4- Contaminated labours, shoes, hands and clothings should be considered as carriers.

5- Source of water for washing purposes in the farm could have been contaminated.

B) case 2-The second case was a 62 day-broiler from a poultry farm containing 12000 pieces of Broilers in Toleh Cola (Amol), which was sent to the Sary veterinary clinic in fall 1986. Clinical signs and necropsy findings indicated the same lesions as the first one, so that samples were obtained and cultures were again sent to the Razi Institute and the bacteria was confirmed as being *Pasturella multocida*.

It should be mentioned that the broilers were ready for the market, therefore no treatment was recommended and mortality rate was also remained unknown.

C) Case 3-The Thirteen Case were a 42 day old Broilers from a Poultry farm Consisting 3800 Pieces of broilers in celac-Sar (Amal Province) during October 1986. Clinical Signs and necropsy finding indicated the same lesions on the first one and samples were being sent to Amal diagnostic lab and the bacteria was confirmed as being *Pasturella*. The Flock had 4 per cent mortality rate among broilers.

Report of three cases of pasturellosis from broiler farms in Amol.

M. Rasadi

Pasturellosis in poultry, is an infectious disease due to *pasturella multocida*, and clinically it is usually associated with septicemia, high mortality rate and in chronic cases with localization of the bacteria in wattle and joints.

Broilers are usually infected at 4 months of age, However, there are reports of infections occurring in earlier ages.

A) case 1- During summer 1986 a poultry farm located in Taliran, Amol, showed a 5 percent mortality rate among the broilers and requested the veterinary organization help to investigate the cause of the disease. The total broilers in the herd were 7000 pieces at the age of 38 days.

Necropsy findings and a visit of the farm revealed the involvement with *pasturella* and the required samples were obtained and sent through the Sary Veterinary Lab, To the department of poultry science, Faculty of Veterinary Medicine University of Tehran and the Department of Microbiology at Razi Institute, for final diagnosis. *Pasturella multocida* was confirmed as being the causative bacteria.

*Veterinary Clinician of Amol Veterinary Organisation

1918

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...